

Туризм — поліфункціональне явище, що поєднує економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти, має практично невичерпний потенціал для постійного розвитку, тісно поєднується з багатьма галузями економіки, що зумовлює його провідне місце у соціально-економічному житті країн. Як соціально детерміноване явище, туризм потребує наукового пізнання, теоретичного осмислення. Саме тому сформувалась низка географічних дисциплін – рекреаційна географія, географія туризму, туризмологія, які займаються розробкою теоретико-методичних засад територіальної та функціональної організації відпочинку та оздоровлення, спираючись на рекреаційну функцію як необхідну складову суспільного відтворення. Отже, рекреаційна діяльність є наслідком подальшого поглиблення суспільного поділу праці.

Україна має вагомі об'єктивні передумови, щоб увійти до найрозвиненіших у туристичному відношенні країн світу: вигідне геополітичне розташування, володіє значним туристсько-рекреаційним потенціалом. Стратегічна мета розвитку туризму в Україні полягає у створенні продукту, конкурентоспроможного на світовому ринку, здатного максимум задовольнити туристські потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні екологічної рівноваги та історико-культурної спадщини. Внаслідок поступального розвитку міжнародного співробітництва в сфері туризму, кількість в'їзних туристів, які відвідують Україну, щороку зростає. Впродовж 2004 р. Україну відвідали 15,6 млн. в'їзних туристів, що на 25 % більше, ніж у попередньому році. Основними партнерами на ринку іноземного туризму залишаються країни Європейського Союзу частка яких у 2004 році склала 32% від загального обсягу. У 2004 р. громадяни України здійснили 15,5 млн. закордонних поїздок (приріст становить 4,7 %), з них 43% турпотоків припадає на країни ЄС.

Україна приділяє велику увагу співпраці з **Європейським Союзом** з питань визначення та реалізації світової туристичної політики, включення України у перспективні програми фінансової та технічної допомоги, а також інвестиційні проекти ЄС у сфері туризму. Адже за своїм туристично-рекреаційним потенціалом Україна має всі можливості стати одним з провідних європейських туристичних центрів. Розвиток співпраці з ЄС відбувається згідно з програмою імплементації Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС 1994 р., Стратегії інтеграції України до ЄС. Згідно з статтею №72 "Туризм" вищезгаданої Угоди: "Сторони розширюють та розвивають співробітництво між ними, яке включає: сприяння туризму; співробітництво між офіційними туристичними організаціями; збільшення потоку інформацій; передача "ноу-хау"; вивчення можливостей спільної діяльності; підготовка персоналу."

Одним із напрямків співпраці з Європейським Союзом у сфері туризму є проект **Tacis** "Підтримка місцевого розвитку та туризму Карпатського регіону", який реалізується з червня 1999 року на території Чернівецької, Івано-Франківської, Львівської та Закарпатської областей. З того часу, як почав працювати проект, кількість туристів, що відвідували Карпатський регіон, зросла з 330 до 386 тис. (на 17%); доходи від туризму - з 24,2 до 50,9 млн. грн., кількість туристичних підприємств (не враховуючи готелі) - з 241

до 379. Доходи від туристичної діяльності зросли на 111%.

Проводиться системна робота щодо адаптації туристичного законодавства до відповідних директив і стандартів ЄС. Розбудовується договірно-правова база двостороннього співробітництва з країнами ЄС. На теперішній час укладено 8 міжнародних угод про співробітництво в галузі туризму з державами-членами ЄС, зокрема, з Грецією (1996 р.), Естонією (1994 р.), Латвією (2000 р.), Польщею (1994 р.), Словаччиною (2001 р.), Угорщиною (2001 р.), Фінляндією (2000 р.), Литвою, Австрією (2004 р.).

На території України при підтримці ЄС створюються системи туристичних інформаційних центрів, в рамках програм технічної допомоги **Twinning Projects**. Загальною метою реалізації цього проекту є створення ефективної та дієвої системи розповсюдження інформаційно-рекламних матеріалів через забезпечення функціонування мережі центрів туристичної інформації в регіонах України.

Отже, нині Україна розвиває міжнародне туристичне співробітництво, співпрацюючи з Європейським Союзом, зокрема в рамках програми TACIS, проекту "Twinning". Розбудовується договірно-правова база двостороннього співробітництва з країнами ЄС. Відбувається гармонізація законодавства України в галузі туризму з директивами та іншими актами ЄС. Розвиток дво- та багатостороннього співробітництва з європейськими державами і з його провідними інституційними структурами та економічними об'єднаннями робить Україну відкритою для міжнародного туристичного співробітництва.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти)- К.:” Альтерпрес “, 2002. – 436 с.:іл., картосхеми
2. Статистичний бюлетень “ Туризм в Україні ” 2004
3. Стафійчук В.І. Рекреалогія Навчальний посібник.- К.:Альтерпрес, 2006.- 264 с.: картосхеми 15
4. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження:методологія, методи, методика: Навчальний посібник.- Одеса: Астропринт, 2005.- 632 с.

Сировець С. Ю.

*Стафійчук В. І. к.геогр.н., доцент
Україна, Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

*Матеріали наукової конференції
"Молоді науковці – географічній науці"
27 -28 жовтня, Київ 2006*

Україна, Київський національний університет імені Тараса Шевченка